

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 561/2020
25.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., ул. ..., чији је пуномоћник Слађана Старчевић, адвокат из ..., против туженог Друштво за трговину и услуге "Galeb system" д.о.о. Шабац, ул. Поцерска бр. 111, чији је пуномоћник Немања Илић, адвокат из ..., ради иступања из друштва, вредност спора 108.040.800,00 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 4287/19 од 13.08.2020. године, у седници већа одржаној дана 25.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 4287/19 од 13.08.2020. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Ваљеву П 124/2017 од 08.04.2017. године у ставу првом изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да му престане својство члана у туженом Друштву за трговину и услуге "Galeb system" д.о.о. Шабац те да удео тужиоца од 25% постане сопствени удео туженог. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде за иступање из друштва исплати износ од 162.927.000,00 динара у року од 60 дана од дана правноснажности пресуде, са затезном каматом по стопи и начину обрачуна у складу са Законом о затезној камати од дана доспећа до исплате. Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се установи право залоге на сопственом уделу туженог у корист тужиоца ради обезбеђења наплате накнаде за удео у друштву од 25% у износу од 162.927.000,00 динара са роком доспећа 60 дана од дана правноснажности пресуде са затезном каматом по стопи и начину обрачуна у складу са Законом о затезној камати од дана доспећа до исплате. Ставом четвртим изреке пресуде обавезан је тужилац да туженом плати парничне трошкове у износу од 1.097.175,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до исплате.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 4287/19 од 13.08.2020. године одбијена је жалба тужиоца и потврђена је наведена првостепена пресуда, а одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

У одговору на ревизију тужени је оспорио ревизијске наводе и предложио је да се ревизија тужиоца одбије као неоснована, а трошкове ревизијског поступка је одређено тражио.

Испитујући побијану пресуду у границама ревизијских разлога прописаних одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. Гласник РС“, бр. 72/11..18/20) Врховни касациони суд је одлучио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Поред тога што је у ревизији назначено да се она изјављује због битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. ст. 1. Закона о парничном поступку учињених у поступку пред другостепеним судом ревидент није посебно указао, нити одредио у чему би се таква повреда састојала. Следи да овако паушално одређени ревизијски разлог не може бити од утицаја у ревизијском поступку

Предмет тужбе односи се на захтев тужиоца за престанак својства члана туженог, односно иступање из друштва уз исплату накнаде за удео у туженом, као и заснивање права залоге на сопственом уделу туженог.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је члан туженог друштва са уделом од 25%. Тужилац је дана 10.10.2016. године поднео захтев за иступање из друштва, при чему је овакав захтев одбијен одлуком туженог од 29.11.2016. године. Пре подношења захтева тужиоцу је од стране туженог вршена исплата дивиденде у периоду 2013.-2017. године, па је тужиоцу укупно плаћен износ од 14.773.000,00 динара на име дивиденди. Наведни износ тужиоцу је плаћен преко благајне туженог, јер је благајник туженог ББ, ... тужиоца, новац предала тужиоцу, а исплате су вршене у време када и осталим члановима друштва. Према резултату поступка вештачењаведеног у првостепеном поступку тужени је у 2013, 2014, 2015, 2016. и 2017. години, одобравао дугорочне и краткорочне кредите и позајмице и стварао обавезе по основу примљених дугорочних и краткорочних кредита и позајмица и то кроз уговоре о јемству и уговоре о преузимању дуга за повезана правна лица у наведеном периоду, али све тако предвиђене обавезе нису прелазиле износ од 30% имовине туженог и исте су враћене туженом, при чему је тужени на име таксе и предујма у стечајном поступку извршио уплате за повезана лица Галеб ФСУ и Галеб груп у укупном износу за оба друштва од 4.550.000,00 динара.

На темељу тако утврђених чињеница нижестепени судови налазе да тужени исплаћивањем позајмица својим члановима није поступао супротно закону, имајући у виду да учињена располагања не представљају располагања имовином велике

вредности и да за таква располагања није потребно одобрење скупштине друштва. Налазе и да уколико је према наводима тужиоца у закљученим правним пословима постојао лични интерес, те да за њихово закључење било потребно одобрење које није прибављено, такав правни посао сходно одредбама чл. 67 Закона о привредним друштвима може бити предмет тужбе за поништај у ком поступку се испитују све чињенице релевантне за оцену повреде правила о одобравању послова у којима постоји лични интерес. Како послови за које тужилац тврди да су преузети на штету друштва и на његову штету нису поништени у смислу правила о одобравању послова у којима постоји лични интерес, нити ови послови представљају располагања имовином велике вредности за које је потребно одобрење скупштине друштва, то по оцени нижестепених судова закључени уговори о зајму, уговори о јемству и други послови које је предузимао тужени не представљају незаконита располагања и истим није проузрокована штета ни друштву, ни тужиоцу као члану друштва. Закључују да тужилац поводом исплате дивиденде није претрпео штету, јер му је она плаћена у време када и осталим члановима друштва. Обзиром на околност да је тужилац као члан друштва, према сопственим наводима, присуствовао седницама скупштине било непосредно, било преко пупомоћника, нижестепени судови сматрају и да тужиоцу није ускраћено право да учествује у управљању и доношењу одлука везаних за пословање друштва. Налазе да тужени није онемогућио тужиоца да изврши увид у пословну документацију, с обзиром да су у оваквим ситуацијама чланови друштва упућени на ванпарнични поступак, након чега је тужилац ово право и остварио кроз одговарајући поступак.

Према оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право када су закључили да у границама утврђеног чињеничног стања не постоје услови за иступање тужиоца у својству члана друштва туженог у смислу члана 188. Закона о привредним друштвима.

Ревизијом тужиоца оспорава се изнето становиште нижестепених судова. По наводима ревидента дивиденту за 2013. и 2014. годину за њега је преузела благајница ББ, а које поступање је тужени омогућио на штету тужиоца. Указује да су одлуке туженог о исплати дивиденде за 2015, 2016. и 2017. годину уместо за повећање производње биле погрешне и донете на штету тужиоца, те да није био у обавези да води поступке поводом онемогућавања учествовања у управљању друштвом у периоду 2015-2016. година и остваривања увида у акте у посебним поступцима као услов за иступање из туженог друштва. Сматра и да су позајмице које је вршио тужени својим повезаним лицима у претежном делу враћене кроз компензације, а не кроз новчани еквивалент. Наводи да у поступку доношења побијане одлуке нису правилно примењене одредбе чл. 18, 61, 62, 65, 66 и 67. Закона о привредним друштвима.

Врховни касациони суд не прихвата ревизијске наводе тужиоца. Овакви наводи суштински се односе на његово тумачење правног стандарда у погледу постојања оправданих разлога за подношење захтева члана друштва са ограниченом одговорношћу за његово иступање уз накнаду.

Према члану 188. Закона о привредним друштвима члан друштва са ограниченом одговорношћу овлашћен је да иступи из тог друштва из оправданих разлога. Појам оправданих разлога представља правни стандард чија се садржина испуњава на два начина. Квалификација оправданих разлога, најпре, се препознаје у

члану 188. ст. 2. Закона о привредним друштвима и то тако што ће они постојати када је поступањем других чланова или друштва иступилац оштећен или ће штета по редовном току ствари наступити, када је иступилац у значајној мери онемогућен да остварује своја права у друштву и када му друштво намеће несразмерне обавезе. Поред наведеног, оправдани разлози могу бити унапред предвиђени оснивачким актом, када се споразумом оснивача одређују ситуације које ће отворити могућност иступања члана друштва. Следи да ће само у случајевима који су у корелацији са претходно описаним ситуацијама постојати овлашћење члана на иступање из друштва са ограниченом одговорности уз накнаду. Без обзира на претходно услове за иступање, уколико одређени субјект нема интерес да задржи статус власника удела овлашћен је да слободно њиме располаже, сходно правилима из члана 160-177. Закона о привредним друштвима.

Захтев тужиоца за иступање из чланства туженог био је заснован на томе што му је поступањем туженог друштва причињена штета неодговарајућом исплатом дивиденди, затим тиме што је онемогућен да утиче на пословање и доношење одлука друштва и да оствари право на увид у пословну документацију, а што је утицало на поремећене односе између тужиоца и руководства туженог. У границама чињеничног стања које утврђују нижестепени судови означене радње туженог по тужби не могу се квалификовати као основ у вези са којим се одређује захтев за иступање тужиоца. Напротив, тужиоцу је, као члану друштва туженог, исплаћена одговарајућа дивиденда за период од 2013. године до 2017. године, без обзира на то преко кога лица је таква исплата извршена. Својство лица преко које је исплата вршена не умањује значај тога да је тужилац новац на име дивиденди посредним путем примио. Такође, позајмице и други правни послов новчаног располагања туженог према његовим повезаним лицима су враћене, без непосредних последица по његовим имовину. Везано за тврдње да није позиван да узме учешће у скупштини туженог, односно да му није омогућено да оствари увид у пословну документацију, не постоје услови да се овакво поступање може окарактерисати као такво да је тужилац у значајној мери онемогућен да остварује своја права у друштву. Јер, тужилац би у овом случају располагао правним средством из 376. Закона о привредним друштвима за побијање одлуке скупштине туженог на коју није позван, па се ипак њиме није користио. Због наведеног последица неостваривања права тужиоца није искључиво на туженом, нити се услед пасивног држања тужиоца може сматрати да је евентуална повреда за њега била од значаја. При томе, тужилац се користио захтевом да судским путем у ванпарничном поступку изврши увид у пословну документацију туженог, због чега у остваривању оваквог права није ускраћен. То су разлози због којих су по тужби изостали оправдани разлози за иступање тужиоца из туженог друштва према члану 188. Закона о привредним друштвима, а што је водило одбијању тужбеног захтева, како то правилно закључују нижестепени судови.

Нису основани ревизијски наводи тужиоца којим постојање штете, као разлог за иступање из друштва туженог, доводе у везу са тиме што је налоге за исплату дивиденди за 2013. и 2014. годину за њега потписала благајница. Ревидент истовремено не доводи у питање да је исплату ове дивиденде примио, већ само указује на спорност око тога ко је налог за исплату благајне потписао. У овој ситуацији штете за тужиоца нема. Нема из разлога што, без обзира које лице је потписало сам налог за исплату, тужилац је дивиденту у спорном периоду свакако примио. Овим имовина тужиоца свакако није умањена, а без њеног умањења не може ни постојати штета.

Такође, ревизијски наводи неосновани су и у делу којим се доводи у питање ваљаност исплате дивиденди за период 2015-2017. година. Неслагање тужиоца са начином на који се руководи пословањем туженог у спорном периоду, односно неслагање са одлукама које су донете поводом исплате дивиденди, не значи да му је тиме причињена штета. Према стању у списима нема доказа која конкретно штета је за тужиоца овим могла настати и како је узрочно-последично везана за доношењем одлука туженог о исплати дивиденди за период 2015-2017. година.

Ревизијски наводи без утицаја су у делу којим се указује да није био у обавези да претходно води поступке за побијање одлука скупштине туженог због непозивања, односно да судским путем оствари увид у пословну документацију туженог, како би се користио правом на иступање из друштва из члана 188. Закона о привредним друштвима. Оваквим наводима суштински се не доводе у питање закључак нижестепених судова. Ако тужилац не налази оправданим да се користи својим правима за побијање одлуке скупштине у чијем раду није учествовао и уједно исходује одговарајућу судску одлуку којом му се омогући да изврши увид у пословну документацију, тада се не може извести закључак да је поступањем туженог у значајној мери онемогућен да остварује права у друштву из члана 188. ст. 2. тач. 2. Закона о привредним друштвима.

Неосновани су и наводи ревизије којим се новчана располагања туженог у корист његових повезаних лица била штетна из разлога што су у претежном делу она враћања кроз компензацију, а не кроз новчани еквивалент. Према стању у списима оваква новчана располагања у укупном износу нису превазилазила 30% имовине туженог и њему су враћена. Компензација представља начин престанка обавеза између учесника у правном промету у смислу члана 336. Закона о облигационим односима. Компензација, насупрот наводима ревизије, садржи новчани еквивалент обостраних потраживања учесника компензације и управо је исти мерило којим се провођење компензације одражава на њихову имовину. Истовремено, уколико су новчана располагања туженог учињена повезаним лицима, то истовремено не чини правни посао закључен тим поводом ништавим. Постојање личног интереса у закључењу одређено правног посла доводи до потребе постојања одговарајућег одобрења за његово закључење из члана 66. Закона о привредним друштвима, односно тужбе за поништај правног посла закљученог без таквог одобрења у смислу члана 67. Закона о привредним друштвима. Без одговарајућег захтева за поништај оваквих правних послова они производе правно дејство, при чему се њихова штетност не претпоставља. Овакав захтев, међутим, тужилац није поставио. Следи да у поступку доношења побијене одлуке није било погрешне примене одредбе чл. 61, 62, 65, 66 и 67. Закона о привредним друштвима, због тога што се није ни расправљало о поништају конкретних правних послова туженог, нити о пробоју правне личности из члана 18. Закона о привредним друштвима.

То су разлози због којих је Врховни касациони суд применом одредбе члана 414. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци.

На основу овлашћења из члана 165. став 1. Закона о парничном поступку одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова у вези са поднетим одговором на ревизију као у ставу другом изреке ове одлуке, јер се не ради о трошковима потребним ради вођења парнице у смислу члана 154. Закона о парничном поступку.

**Председник већа, судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић